

MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDRASIS PLANAS

KONCEPCIJOS RENGIMO STADIJA

Dalis: Strateginio pasekmių aplinkai
vertinimo ataskaita

BENDROJO PLANAVIMO ORGANIZATORIUS	Skudo rajono savivaldybės administracijos direktorius
BENDROJO PLANO RENGĖJAS	UAB „Archimetras“
DALIES RENGĖJAS	UAB „EIP Kaunas“

Projektų vadovas

Jonas Sakalavičius

Skudodas, 2013

ATASKAITOS TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. BENDROJO PLANO SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ, PROGRAMOMIŠ IR TEIŠĖS AKTAIŠ	4
2. BENDROJO PLANO KONCEPCIJA	6
3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEI MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDROJO PLANO SPRENDINIAI NEBUS ĮGYVENDINTI	7
3.1. MOSĖDŽIO MIESTELIO APLINKA IR JOS POKYČIAI	7
3.2. APLINKOS POKYČIAI, JEI BENDROJO PLANO SPRENDINIAI NEBUS ĮGYVENDINTI	11
4. TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIŠKŠMINGAI PAVEIKTOS, APLINKOS CHARAKTERISTIKOS	13
5. SU MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDRUOJU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMAS ATKREIPIANT DĖMESĮ Į PROBLEMAS, SUSIJUSIAS SU APLINKOS APSAUGAI SVARBIOMIŠ TERITORIJOMIŠ	16
6. TARPTAUTINIŲ ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIŲ NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI, SUSIJĘ SU MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDRUOJU PLANU, KAIP RENGIANT PLANĄ ATSIŽVELGTA Į ŠIUOS TIKSLUS IR APLINKOS APSAUGĄ	17
7. GALIMOS REIŠKŠMINGOS TIESIOGINĖS, NETIESIOGINĖS, KAUPIAMOSIOS, SĄVEIKAUJANČIOS (SINERGETINĖS), TRUMPALAIKĖS, VIDUTINĖS TRUKMĖS, ILGALAIKĖS, NUOLATINĖS, LAIKINOS, TEIGIAMOS IR NEIGIAMOS PASEKMĖS APLINKAI	19
8. MOSĖDŽIO MIESTELIO TERITORIJOS BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS REIŠKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI	23
9. PASIRINKTŲ MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS BEI PRIEŽASTYS DĖL KURIŲ PASIRINKTOS SVARTYTOS PLANO ALTERNATYVOS	23
10. VERTINIMO, ĮSKAITANT VISUS SUNKUMUS (TECHNINIUS TRŪKUMUS ARBA NEPAKANKAMAS PRATINES ŽINIAS IR ĮGŪDŽIUS), SU KURIAIŠ SUSIDURTA KAUPIANT REIKIAMĄ INFORMACIJĄ, APRAŠYMAS.....	24
11. NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONIŲ APRAŠYMAS.....	25
12. ATASKAITOS SANTRAUKA	25

Paveikslų sąrašas

Pav. 1. Taršos šaltinių išsidėstymas Mosėdžio miestelyje.....	10
Pav. 2. Saugomos teritorijos esančios Mosėdžio miestelio aplinkoje.....	13
Pav. 3. Kultūros paveldo vertybės Mosėdžio miestelio aplinkoje	16

Lentelių sąrašas

Lentelė 1. Mosėdžio miestelio bendrojo plano sąsaja su kitais planais, programomis ir teisės aktais.....	4
Lentelė 2. Potencialūs geologinės aplinkos taršos šaltiniai Mosėdžio miestelyje	10
Lentelė 3. Informacija apie prognozuojamus pokyčius, jei Mosėdžio miestelio bendrojo plano koncepcija nebūtų įgyvendinta	11
Lentelė 4. Informacija apie kultūros paveldo objektus ir tikėtiną Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo poveikį jiems	14
Lentelė 5. Sprendinių pasekmių vertinimo lentelė.....	20

ĮVADAS

Mosėdžio miestelio bendrasis planas rengiamas kaip privalomasis dokumentas miestelio teritorijai plėtoti vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2009 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T9-217 patvirtintu Skuodo rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2011 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. T9-162 „Dėl Skuodo rajono Mosėdžio miestelio bendrojo plano rengimo“, Mosėdžio bendrojo plano tikslais ir uždaviniais, nustatytais minėtame tarybos sprendime Nr. T9-162 ir bendrojo plano rengimo darbų programoje. Bendrame plane visai Mosėdžio teritorijai bus nustatyti galiojančius teisės aktus bei aukštesnio lygio planavimo dokumentus atitinkantys žemės naudojimo ir tvarkymo reglamentai, o taip pat bus nustatyti plėtros prioritetai. Parengti bendrojo plano sprendiniai leis naujai nustatyti, kurių miestelio teritorijų detaliuosius planus reikalinga keisti ir kokius naujus detaliuosius planus reikalinga rengti.

Viena iš bendrojo plano rengimo dalių yra bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas. Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) – tai Mosėdžio miestelio teritorijos bendrojo plano galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, konsultuojamasi, atsižvelgiama į vertinimo ir konsultacijų rezultatus prieš priimant ir tvirtinant bendrojo plano sprendinius, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl Mosėdžio miestelio bendrojo plano priėmimo ir tvirtinimo. Mosėdžio miestelio bendrojo plano SPAV tikslai:

- Nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai;
- Užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su atitinkamomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene, atsižvelgiama į šių konsultacijų ir kitų viešumą užtikrinančių procedūrų rezultatus;
- Užtikrinti, kad plano organizatorius – Skuodo rajono savivaldybės administracija turės išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į jas.

SPAV procesas yra vykdomas bendrojo plano koncepcijos stadijoje. Proceso metu yra rengiami šie dokumentai:

- SPAV apimties vertinimo dokumentas;
- SPAV ataskaita;
- Konsultavimosi su visuomene ir derinančiomis institucijomis ataskaita.

Ši Mosėdžio miestelio bendrojo plano SPAV ataskaita yra rengiama remiantis planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu LRV 2004-08-18

nutarimu Nr. 967, bei parengtu ir su derinančiomis institucijomis suderintu SPAV apimties nustatymo dokumentu.

1. BENDROJO PLANO SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIS, PROGRAMOMIS IR TEISĖS AKTAIS

Rengiant Mosėdžio miestelio planą yra būtina vadovautis teritorijų planavimą reglamentuojančiais ir su jais susijusiais teisės aktais bei atsižvelgti į jau parengtus ir galiojančius teritorijų planavimo dokumentus. Dokumentų, kuriais vadovaujantis yra rengiamas Mosėdžio miestelio bendrasis planas, sąrašas yra pateiktas strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumente, o Mosėdžio miestelio bendrojo plano ir minėtų dokumentų sąsają vertinimas – 1 lentelėje.

Lentelė 1. Mosėdžio miestelio bendrojo plano sąsaja su kitais planais, programomis ir teisės aktais

Eil. Nr.	Planai, programos ir teisės aktai	Mosėdžio miestelio BP sąsaja su nurodytais dokumentais
Planai		
1.	Lietuvos Respublikos bendrasis planas	Aukštesnio lygio teritorijų planavimo dokumentas, kurio sprendiniams neturi prieštarauti rengiamo bendrojo plano sprendiniai.
2.	Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių planas	Aukštesnio lygio teritorijų planavimo dokumentas, kurio sprendiniams neturi prieštarauti rengiamo bendrojo plano sprendiniai.
3.	Klaipėdos apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (baigiamas rengti, baigėsi plano viešo svarstymo procedūros)	Aukštesnio lygio teritorijų planavimo dokumentas, su kurio sprendiniais turi būti derinami rengiamo bendrojo plano sprendiniai.
4.	Skuodo rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas	Aukštesnio lygio teritorijų planavimo dokumentas, kurio sprendiniams neturi prieštarauti rengiamo bendrojo plano sprendiniai.
5.	Salantų regioninio parko tvarkymo planas	Saugomos teritorijos – Salantų regioninio parko planavimo ir tvarkymo dokumentas. Rengiamas bendrasis planas negali prieštarauti šio dokumento nuostatomis.
6.	Salantų regioninio parko apsaugos reglamentas	Nustato saugomos teritorijos – Salantų regioninio parko planavimo apsaugos ir plėtros reikalavimus, kuriais rengiant miestelio bendrąjį planą reikia vadovautis nustatant plėtros ir žemės naudojimo prioritetus.
7.	Skuodo rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema	Teritorijų planavimo dokumentas, kuriame nurodomas kultūros paveldo objektų išsidėstymas bei objektų tipai. Rengiamame bendrajame plane turi būti atsižvelgta į šame plane nurodytą paveldo objektų išsidėstymą.
8.	Skuodo rajono Mosėdžio kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektai	Šiuose projektuose numatyti laisvos valstybinės žemės sklypai bei gražintini sklypai Mosėdžio kadastro vietovėje. Atsižvelgiant į tai bendrajame miestelio plane turi būti numatomi miestelio teritorijų plėtros reglamentai.
Programos		

Eil. Nr.	Planai, programos ir teisės aktai	Mosėdžio miestelio BP sąsaja su nurodytais dokumentais
9.	Skuodo rajono plėtros strateginis planas	Skuodo rajono savivaldybės strateginis dokumentas galintis lemiantis rengiamo bendrojo plano įvairių sričių sprendinius.
10.	Nacionalinė darnaus vystymosi strategija	Šalies strateginis dokumentas, nustatantis šalies vystymosi prioritetus ir principus, o taip pat aplinkos vystymosi bei socialinės, ekonominės, regioninės plėtros kryptis. Šis dokumentas įtakoja visos šalies teritorijos plėtrą, taip pat ir Mosėdžio miestelio plėtrą.
Teisės aktai		
11.	LR teritorijų planavimo įstatymas	Miestelio planavimą reglamentuojantis teisės aktas.
12.	Apskritis teritorijos bendrojo (generalinio) plano rengimo, savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo ir miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklės	Miestelio planavimą reglamentuojantis teisės aktas.
13.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintas „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas“	Bendrojo plano įgyvendinimo pasekmių vertinimo tvarką reglamentuojantis teisės aktas.
14.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimas Nr. 1079 „Dėl Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“	Visuomenės dalyvavimą bendrojo plano rengimo procese reglamentuojantis teisės aktas.
15.	LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas	Kultūros paveldo teritorijų naudojimą ir apsaugą reglamentuojantis teisės aktas.
16.	LR saugomų teritorijų įstatymas	Saugomų teritorijų naudojimą ir apsaugą reglamentuojantis teisės aktas.
17.	LR želdynų įstatymas	Ne miškų ūkio paskirties žemėje esančių želdynų ir želdinių tvarkymą, apsaugą bei veisimą reglamentuojantis teisės aktas.
18.	LR miškų įstatymas	Miškų naudojimą, apsaugą ir atkūrimą reglamentuojantis teisės aktas.
19.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“	Veiklą inžinerinės infrastruktūros, vandens telkinių ir kitose apsaugos zonose bei saugomose teritorijose reglamentuojantis teisės aktas.
20.	Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašas	Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo poveikio vertinimo tvarką reglamentuojantis teisės aktas.
21.	Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių juostų nustatymo tvarkos aprašas	Teisės aktas, reglamentuojantis paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostų ir zonų nustatymo principus bei pločius.
22.	Sanitarinių apsaugos zonų ribų ir režimo taisyklės	Teisės aktas, reglamentuojantis sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo tvarką bei šių zonų režimo reikalavimus. Bendrojo plano atveju į jį atsižvelgiama planuojant objektus kurioms taikomos sanitarinės apsaugos zonos.
23.	Europos Tarybos direktyva 92/43/EEB „Dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos“	Tarptautinis teisės aktas, reglamentuojantis natūralių buveinių, laukinės floros ir faunos apsaugą (Natura 2000 tinklui priskirtose teritorijose).
24.	Europos Tarybos direktyva 79/409/EEB „Dėl	Tarptautinis teisės aktas, reglamentuojantis paukščių bei

Eil. Nr.	Planai, programos ir teisės aktai	Mosėdžio miestelio BP sąsaja su nurodytais dokumentais
	laukinių paukščių apsaugos“	jų buveinių apsaugą (Natura 2000 tinklui priskirtose teritorijose).
25.	Nuotekų tvarkymo reglamentas	Teisės aktas, reglamentuojantis nuotekų tvarkymo urbanizuotose teritorijose normatyvus.
26.	Gamtinio karkaso nuostatai	Teisės aktas, reglamentuojantis gamtinio karkaso formavimą ir apsaugą.
27.	Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai	Teisės aktas, reglamentuojantis rekreacinių teritorijų planavimą ir apsaugos reikalavimus.
28.	Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas	Teisės aktas, reglamentuojantis želdynų planavimo normatyvus.
29.	Ištirtų požeminio vandens (išskyrus pramoninį) išteklių aprobavimo tvarka	Teisės aktas, reglamentuojantis reikalavimus duomenims apie geriamojo gėlo, mineralinio ir natūralaus mineralinio vandens telkinių, vandenviečių išteklių kiekį, jų kokybę bei išteklių naudojimo galimą poveikį aplinkai.
30.	HN44:2006 „Vandenviečių sanitarių zonų nustatymas ir priežiūra“	Teisės aktas, reglamentuojantis vandenviečių sanitarių zonų nustatymą ir reikalavimus veiklai jose.
31.	Cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimai	Teisės aktas, reglamentuojantis gyventojų sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus cheminėmis medžiagomis užterštose teritorijose.
32.	LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. ĮV-190 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių pripažinimo saugomomis“	Dokumentas, reglamentuojantis kultūros paveldo objektų pripažinimą saugomais.
33.	Paveldo tvarkybos darbų reglamentas PTR 2.13.01:2011	Dokumentas, reglamentuojantis archeologinio paveldo tvarkybos reikalavimus.
34.	LR žemės įstatymas	Teisės aktas, reglamentuojantis žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius bei žemės tvarkymą ir administravimą.

2. BENDROJO PLANO KONCEPCIJA

Bendrojo plano koncepcijos rengimo etape yra nagrinėjami trys galimos Mosėdžio miestelio teritorijos plėtos kryptis:

Kryptis atitinkanti Status quo – esamą situaciją. Šiuo atveju būtų siekiama išlaikyti esamą Mosėdžio miestelio teritorijos urbanistinę situaciją, išskiriant miestelio teritorijos dalių tikslinę žemės paskirtį pagal jau susiformavusius faktinius teritorijų naudojimo būdus bei pobūdžius.

Kryptis atitinkanti senojo generalinio plano sprendinių įgyvendinimą. Šiuo atveju miestelio plėtra būtų numatoma tokia kaip nustatyta 1987 m. Mosėdžio gyvenvietės generalinio plano sprendiniuose, orientuojantis į santykinai didelę miestelio teritorinę plėtrą.

Kryptis atitinkanti nuosaikią miestelio plėtrą. Šiuo atveju Mosėdžio miestelio bendrojo planas atspindi natūralias, šiai gyvenvietei būdingas socialinio, ekonominio ir urbanistinio vystymosi kryptis. Formuojant miesto plėtrą pagal šią kryptį, atsižvelgiama ne tik į jau

susiformavusius faktinius miestelio teritorijų naudojimo būdus ir pobūdžius, bet ir į besiformuojančias atskirų teritorijų naudojimo bei vystymo tendencijas, tikėtinas miestelio teritorijų plėtros perspektyvas. Pagal šią plėtros kryptį miestelyje bus sudaroma galimybė efektyviau išnaudoti esamą urbanistinę struktūrą, ją tankinti, pritaikyti konkrečioms poreikiams bei užtikrinti inžinerinės infrastruktūros gerinimą.

Atsižvelgiant į šiuo metu esančią miestelio aplinką bei socialinius rodiklius, yra labiau orientuojamasi į Mosėdžio miestelio nuosaikios plėtros kryptį.

3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEI MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDROJO PLANO SPRENDINIAI NEBUS ĮGYVENDINTI

3.1. Mosėdžio miestelio aplinka ir jos pokyčiai

Išorės aplinka ir urbanistinė situacija. Mosėdis yra miestelis šiaurės vakarinėje šalies dalyje esančioje Skuodo rajono savivaldybės teritorijoje, išsidėstęs sąlyginai netoli Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos sienos, šalia krašto kelio Nr.169 jungiančio Skuodą ir Plungę. Miestelis yra Mosėdžio seniūnijos administracinis centras.

Mosėdis, kaip ir visa Skuodo rajono savivaldybė, yra priskiriamas Šiaurės vakarų Lietuvos regionui, išsidėstęs lygaus reljefo teritorijoje, kurios pažemėjimas yra susiformavęs tik Bartuvos upės slėnyje. Šis regionas priskiriamas palaikomojo tipo arealams, kuriuose prioritetai skiriami tausojančiam žemės ir miškų ūkiui, ekstensyviai rekreacijai, o taip pat patenka į didelio potencialo rekreacinį arealą, kuriame dominuoja pažintinė rekreacija. Skuodo rajono savivaldybės bendrajame plane miestelis numatomas kaip vienas iš savivaldybės pcentrių – kaimo plėtros centras (ketvirto lygio centras) turintis subalansuoti Skuodo rajono plėtrą, t.y. jis turi decentralizuoti ekonominę ir urbanistinę rajono plėtrą, išsaugant gamtines ir paveldo vertybes. Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą Mosėdis neišskiriamas kaip urbanistinis centras, tačiau patenka į 2 lygmens urbanistinės integracijos ašį tarp dviejų savivaldybės lygio centrų – Skuodo (Skuodo r. sav.) ir Salantų (Kretingos r. sav.). Pagal baigiamą rengti Klaipėdos apskrities bendrąjį (generalinį) planą Mosėdį siūloma plėtoti, siekiant kurortinės teritorijos statuso. Beveik visas Mosėdžio miestelis patenka į 1992 m. įsteigto Salantų regioninio parko šiaurinę dalį. Visa urbanizuota miestelio teritorija patenka į Salantų regioninį parką, tik šiaurinė miestelio dalis, kurioje nėra užstatymo, nepatenka į šią saugomą teritoriją

Dėl negerėjančios socialinės ir demografinės miestelio padėties per pastarąjį dvidešimtmetį Mosėdžio miestelio plėtra išliko maža, o miestelio struktūra išliko mažai pakitusi. 1987 m. suplanuota miestelio teritorijų plėtra atitiko 1,9 tūkst. gyventojų skaičių, o šiuo metu miestelyje gyvena tik apie 1,2 tūkst. gyventojų, todėl teritorijos atžvilgiu Mosėdžio miestelis užima mažesnę teritoriją nei buvo suplanuota generalinio plano sprendiniuose. Miestelio administracinėse ribose neurbanizuotos žemės ūkio teritorijos sudaro apie 40 proc., o urbanizuotos teritorijos sudaro apie 42 proc. viso ploto, t.y. mažiau apie pusę viso miestelio ploto. Atsižvelgiant į tai miestelio urbanistinė plėtra teoriškai galėtų būti vykdoma neplečiant

administracinių jo ribų, tačiau, išskyrus pietinę miestelio dalį, urbanizaciją Mosėdyje riboja regioninio parko apsaugos reglamentai. Pagal rengiamą Klaipėdos apskrities bendrąjį (generalinį) planą bei regioninio parko tvarkymo planą pietinėje dalyje numatyta šiek tiek didesnė nei esamos miestelio ribos, urbanistinė plėtra, Tikėtina, kad dėl šių reikalavimų panaši miestelio urbanistinė situacija išliks ir ateityje.

Socialinė ir demografinė būklė.

2012 m. gyventojų registrų tarnybos duomenimis Mosėdyje gyveno 1233 gyventojai, o pagal gyventojų amžiaus struktūrą, situacija buvo artima bendrai situacijai šalyje. Mosėdyje gyventojų pastarąjį dešimtmetį sumažėjo 17 proc., o toks mažėjimas buvo intensyvesnis nei bendras šalyje. Pagrindinė priežastis, lėmusi gyventojų skaičiaus mažėjimą, yra neigiamas gyventojų prieaugis bei neigiami migracijos rodikliai. Blogėjanti demografinė situacija išryškino ir visuomenės senėjimo procesą. Pesimistiniu atveju, dėl visos šalies ekonominės ir demografinės plėtros tendencijų, Mosėdžio miestelyje ir toliau prognozuojamas gyventojų skaičiaus mažėjimas. Demografinių rodiklių stabilizacija miestelyje yra galima tik atsiradus ekonominės plėtros požymiams, plėtojant miestelį kaip kurortinę teritoriją (nors tokią plėtrą, atsižvelgiant į esamą situaciją ir kurortinio statuso reikalavimus yra sudėtinga įvykdyti).

Šiuo metu Mosėdyje nėra daug įstaigų ir įmonių (privačių – 13, viešojo sektoriaus – 9), darbo pasiūla yra menka, todėl nedarbo lygis miestelyje yra didelis, siekia apie 18-19 proc. Bedarbių skaičiaus mažėjimas pastaraisiais metais miestelyje sietinas su visuomenės senėjimo procesu, didėjančiu pensinio amžiaus gyventojų skaičiumi. Daugiausia darbo vietų Mosėdžio miestelyje koncentruojasi valstybės įmonėse ir viešojo administravimo įstaigose. Taip pat didelė gyventojų dalis dirba žemės ūkyje, kuris negarantuoja gyventojams aukštų pajamų. Toks darbo vietų pasiskirstymas tarp viešojo ir privataus sektoriaus, negerėjant šalies viešojo sektoriaus būklei, perspektyvoje negarantuoja miestelio ekonominės plėtros, mažina jo patrauklumą, skatina jaunų žmonių emigraciją į užsienį ar kitas šalies vietas.

Anksčiau minėtas nedarbo tendencijas iš dalies lemia ir bendra socialinė miestelio būklė. Nemažėjantis socialinės rizikos šeimų skaičius prisideda prie aukštą nedarbo lygio miestelyje. Negerėjanti gyventojų materialinė padėtis didina socialiai remtinų gyventojų skaičių, socialinių paslaugų ir paramos poreikį.

Mažėjantis gyventojų skaičius bei mažėjantis gimstamumas turi neigiamą įtaką ir Mosėdžio švietimo sektoriui. Bendras mokinių skaičius Mosėdžio gimnazijoje sumažėjo, o ateityje, negerėjant demografinėi situacijai, gali dar labiau sumažėti. Tai gali kelti problemų dėl racionalaus gimnazijos pastato panaudojimo, o taip pat gali lemti šios švietimo įstaigos reorganizavimą.

Ekonominė būklė. Šiuo metu Mosėdžio ekonominis potencialas yra mažas. Mieste yra registruota arba veikia 13 įmonių, iš jų 9 veikia prekybos ir paslaugų srityse ir tik 3 gamybos srityje. Daugiausiai darbo vietų miestelyje kuria Mosėdžio gimnazija, Mosėdžio seniūnija, Mosėdžio pirminės sveikatos priežiūros centras, kitos viešojo sektoriaus įstaigos, o privačios įmonės dažniausiai yra nedidelės, jose dirba iki 10 darbuotojų. Tokia miestelio ekonominė būklė neužtikrina pakankamos darbo vietų pasiūlos ir tai lemia didelį gyventojų, dirbančių žemės ūkyje, skaičių bei santykinai didelį bedarbių skaičių.

Vertinant pokyčius galima teigti, kad Mosėdžio miestelio ekonominė būklė per pastarąjį dešimtmetį mažai pagerėjo, bendras įmonių ir darbo vietų skaičius neišaugo. Šiuo metu miestelio verslo sektorius (išskyrus veikiančias Norvegijos kapitalo įmones) orientuotas į vidaus vartojimą, t.y. į miestelio ir jo apylinkių gyventojų poreikių tenkinimą. Taip orientuoto verslo sektoriaus plėtos perspektyvos yra mažos, dėl sąlyginai mažo gyventojų Mosėdžio miestelyje bei jo apylinkėse skaičiaus. Tad siekiant Mosėdžio ekonomikos augimo verslo sektorius privalo tenkinti ne tik vietinių gyventojų poreikius, bet turi labiau orientuotis į gamybą ar prekių ir paslaugų teikimą kitoms šalies vietovėms, atvykstantiems arba pravažiuojantiems asmenims. Deja intensyvesnę gamybos plėtrą riboja anksčiau minėti Salantų regioninio parko apsaugos reglamentai.

Gamtinė aplinka, kraštovaizdis ir aplinkos kokybė. Mosėdžio miestelio teritorija yra priskiriama tausojančio žemės ir miškų ūkio arealui bei didelio potencialo rekreaciniam arealui, kuriame dominuoja pažintinė rekreacija. Miestelis yra lygaus reljefo teritorijoje, tik Bartuvos slėnis formuoja žemesnio reljefo teritoriją, kuri suteikia geresnes apžvalgos galimybes Mosėdžio centre. Vizualiai centre dominuoja gamtinės teritorijos - Bartuvos slėnyje esantis tvenkinys bei Bartuvos slėnyje įsikūręs Mosėdžio akmenų muziejus. Abipus šių gamtinių teritorijų išsidėstę miestelio urbanizuotos teritorijos. Miestelio centrinės dalies erdvę formuoja Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, Kęstučio g. skveras, kultūros namų pastatas ir Mosėdžio II tvenkinys. Likusioje urbanizuotoje Mosėdžio teritorijoje dominuoja sodybinio užstatymo tipo gyvenamosios teritorijos, šiek tiek daugiau išsiplėtę į šiaurinę miestelio pusę. Pietrytinėje miestelio dalyje šalia Mosėdžio I-ojo tvenkinio yra pramoninė teritorija kurioje įsikūrę keletas gamybinių įmonių.

Gamtinio karkaso požiūriu, didelė Mosėdžio miestelio dalis patenka į gamtinio karkaso teritorijas. Tai upių ir upelių slėniai, kurie pagal LR bendrojo plano sprendinius formuoja regioninės svarbos migracijos koridorius. Pagal Skuodo rajono bendrojo plano sprendinius, Bartuvos upės slėnis su jame susiformavusiais Mosėdžio tvenkiniais priskiriamas rajoninės reikšmės migracijos koridoriui. Beveik visa miestelio teritorija patenka į Salantų regioninį parką, kuriame yra tvarkymo planas, nustatantis gamtinių ir urbanizuotų teritorijų naudojimo reglamentus.

Mosėdyje nėra išvystyta pramonė, veikia dvi stambesnės gamybos įmonės (UAB „Mittet“ ir UAB „Termotextile“), tačiau jų įtaka aplinkai nėra itin reikšminga, kontroliuojama aplinkos apsaugą užtikrinančių institucijų. Oro taršos atžvilgiu didesnę problemą miestelyje kelia namų ūkiai, kurie yra didžiausi taršos šaltiniai Mosėdyje, ypač šaltuoju metų laiku.

Dirvožemio ir geologinės aplinkos taršos šaltinius yra įvertinusi Lietuvos geologijos tarnyba (toliau - LGT). Informacija apie taršos šaltinius planuojamoje teritorijoje yra pateikta 2 lentelėje, o jų išsidėstymas 1 paveiksle.

Lentelė 2. Potencialūs geologinės aplinkos taršos šaltiniai Mosėdžio miestelyje

Taršos šaltinio Nr. pagal LGT duomenis (Pav. 1.)	Objekto pavadinimas	Pavojus gruntui	Pavojus paviršiniam vandeniui	Pavojus požeminiam vandeniui	Bendras pavojingumas geologinei aplinkai
8961	Gamybos cechas, veikiantis	didelis	vidutinis	vidutinis	didelis
8962	Gamybos cechas, veikiantis	vidutinis	didelis	didelis	didelis
8966	Technikos kiemas, neveikiantis	labai didelis	vidutinis	didelis	labai didelis
8969	Valymo įrenginiai, rekonstruotas	nežymus	nežymus	vidutinis	vidutinis

Šaltinis : Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Pav. 1. Taršos šaltinių išsidėstymas Mosėdžio miestelyje

Šaltinis : Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Infrastruktūros būklė. Kaip ir daugelyje šalies kaimiškųjų vietovių, viena pagrindinių Mosėdžio miestelio infrastruktūros problemų – neišplėtoti vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklai (ypač nuotekų tinklai). Dalis Mosėdžio gyventojų neprisijungę prie kanalizacijos sistemos, naudoja nuotekų surinkimo rezervuarus, vietinius valymo įrenginius ir tai kelia

paviršinio vandens ir grunto taršos problemas. Tad būtina nuotekų tinklų plėtra. Esami vandentiekio tinklai yra susidėvėję, todėl būtina jų rekonstrukcija ir plėtra.

Mosėdžio miestelyje eksploatuojamos dvi vandenvietės, tačiau ateityje planuojama eksploatuoti tik vieną, o kitos grėžinius užkonservuoti. 2004 metais miestelyje buvo įrengti biologinio valymo įrenginiai iš kurių išvalytos nuotekos išleidžiamos į Bartuvos upę.

3.2. Aplinkos pokyčiai, jei bendrojo plano sprendiniai nebus įgyvendinti

Vieni iš bendrojo plano uždavinių yra tobulinti susiklosčiusią Mosėdžio urbanistinę struktūrą, suformuoti miestelio teritorijų vystymo koncepciją bei numatyti teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, inžinerinės infrastruktūros plėtrą. Bendras planuojamos Mosėdžio miestelio teritorijos plotas nėra didelis, o planuojama miestelio plėtra orientuota ne į naujų teritorijų urbanizavimą, bet esamų urbanizuotų teritorijų kokybinę plėtrą, todėl ryškūs miestelio aplinkos fiziniai pokyčiai tiek įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, tiek jų neįgyvendinus nenumatomi. Naujai urbanizuojama nedidelė teritorija yra numatoma tik pietvakarinėje miestelio dalyje, tačiau didesnę įtaką bendrojo planavimo tikslų siekimui duos kokybinės teritorijų plėtos sprendiniai. Numatomas įgyvendinti bendrasis planas ir jo sprendiniai lemtų tam tikrus teigiamus, nors ir nežymius pokyčius socialinėje, ekonominėje bei kitose srityse. Prognozuojami galimi pokyčiai neįgyvendinus bendrojo plano koncepcijos sprendinių yra pateikti 3 lentelėje.

Lentelė 3. Informacija apie prognozuojamus pokyčius, jei Mosėdžio miestelio bendrojo plano koncepcija nebūtų įgyvendinta

Komponentas arba sritis	Tikėtini pokyčiai
Teritorijos vystymosi darna	<p>Neįgyvendinus rengiamo bendrojo plano koncepcijos sprendinių, nenumačius teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų, Mosėdžio miestelio teritorijos vystymasis gali vykti netolygiai, o teritorijų plėtos kryptys gali neatitikti natūraliai susiformavusių.</p> <p>Šiuo metu Mosėdžio teritorinę urbanistinę plėtrą reglamentuoja Salantų regioninio parko planavimo dokumentai, tačiau visada yra privačių interesų, kurie numato plėtrą neatitinkančią susiformavusių miestelio sąlygų ir apsaugos reglamentų. Tad parengtas bendrasis planas ir jo reglamentai, perimantys Salantų regioninio parko planavimo dokumentų nuostatas ir jas iš dalies detalizuojantys, įteisintų galimas miestelio plėtos kryptis.</p> <p>Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių susijusių miestelio ribų pagal esamus sklypus tikslinimu, miestelio riba ir toliau dalis kai kuriuos žemės sklypus į dvi dalis ir sunkis disponavimo jais sąlygas. Nepakeitus miestelio administracinių ribų, Klaipėdos apskrities bendrajame plane numatyta Mosėdžio urbanistinė plėtra nebus įgyvendinta.</p>
Socialinė aplinka bei socialiniai procesai	<p>Demografinių ir socialinių rodiklių teigiami pokyčiai Mosėdyje tikėtini tik gerėjant ekonominei miestelio aplinkai, augant darbo vietų pasiūlai bei gerėjant gyvenamosios aplinkos kokybei. Tai galima pasiekti, miestelį plėtojant kaip kurortinę teritoriją. Nors šiuo metu kurortinės teritorijos plėtojimas yra sunkiai įgyvendinamas, planuojant miestelio teritoriją būtina užtikrinti galimybes miestelį plėtoti kaip kurortą ateityje.</p> <p>Neįgyvendinus numatytos miestelio bendrojo plano koncepcijos, nebus numatyta miestelio galima plėtra, nebus numatytos gyvenamųjų namų statyboms skirtos</p>

Komponentas arba sritis	Tikėtini pokyčiai
	teritorijos, aiškiai įvardintos komercinei bei gamybinei ir kitai veiklai skirtos teritorijos, sunkiau bus vykdoma inžinerinių tinklų plėtra. Tai neprisidės prie gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimo. Įgyvendinta bendrojo plano koncepcijoje numatyta miestelio plėtra (ypač kokybinė) pagerintų gyvenamąją aplinką ir sudarytų prielaidas demografinėi bei socialinei miestelio plėtrai. Tačiau labiausiai teigiamus socialinius procesus įtakotų ekonominė miestelio plėtra, kurią gana stipriai riboja Salantų regioninio parko reglamentai.
Ekonominė aplinka ir verslo plėtra	Tikėtina, kad neįgyvendinta bendrojo plano koncepcija ekonominės miestelio aplinkos pokyčiams ryškios tiesioginės neigiamos įtakos neturės. Didžiausias neigiamas poveikis ekonomikai pasireikš dėl aiškiai neiškirtų teritorijų, skirtų gamybos ir verslo plėtrai, o taip pat netiesiogiai per socialinę aplinką, inžinerinės infrastruktūros galimos lėtesnės plėtros pasekmes.
Gamtinė aplinka ir kraštovaizdis	Mosėdžio miestelio centrinėje dalyje yra vertingos gamtinės teritorijos - Bartuvos slėnyje esantis tvenkinys bei slėnyje išsikūrus Mosėdžio akmenų muziejus. Šios gamtinės teritorijos pagal Salantų regioninio parko plėtros dokumentus priskiriama konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonai. Tokias nuostatas atitinkantys reglamentai numatomi ir Mosėdžio miestelio bendrajame plane. Kitas miestelio kraštovaizdį formuojantis objektas - Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia yra saugoma kaip kultūros paveldas. Atsižvelgiant į tai, tikėtina, kad tiek įgyvendinti, tiek neįgyvendinti bendrojo plano koncepcijos sprendiniai reikšmingos įtakos miestelio gamtinei aplinkai bei kraštovaizdžiui neturės.
Aplinkos kokybė, ir ekologinė pusiausvyra	Neįgyvendinus bendrojo plano koncepcijos sprendinių, tikėtina, kad išliks didesnė aplinkos tarša (vandens, dirvožemio), dėl galimai lėtesnės inžinerinės infrastruktūros plėtros. Mosėdžio miestelis patenka į gamtinio karkaso teritorijas – Bartuvos upės slėnį, kuris yra rajoninės reikšmės migracijos koridorius. Miestelyje, Bartuvos upės slėnyje išlikusios artimos natūralioms gamtinės teritorijos užtikrina ekologinio kompensavimo funkcijas, tačiau urbanizuotose (užstatytose) minėto slėnio teritorijose gamtinis karkasas yra pažeistas, o jo atstatymas neįmanomas. Išlikusių gamtinių teritorijų apsauga numatyta Salantų regioninio parko reglamentais, todėl bendrasis planas iš esmės nėra pirmas dokumentas sprendžiantis minėtų teritorijų apsaugą. Tad tiek įgyvendinti, tiek neįgyvendinti bendrojo plano sprendiniai reikšmingų gamtinio karkaso pokyčių neįtakos.
Kultūros paveldas ir jo apsauga	Mosėdžio miestelio arealas priskiriamas valstybės istorijos paveldo dominavimo erdviniam stuburui, o miestelyje išsidėsčiusiose kultūros paveldo objektų teritorijose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais ir dokumentais. Šie dokumentai visais atvejais užtikrina, kad kultūros paveldo pokyčiai atitiktų paveldo apsaugai keliamus reikalavimus. Rengiamame bendrajame plane taip pat yra numatyta, jog šiose teritorijose vykdoma plėtra turi būti vykdoma vadovaujantis minėtais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais dokumentais bei neturi jiems prieštarauti. Tad įgyvendinta ar neįgyvendinta bendrojo plano koncepcija nelems reikšmingų kultūros paveldo pokyčių.
Visuomenė, sveikatingumas, poveikis sanitarinėms zonoms	Šiuo aspektu tiek įgyvendinus, tiek neįgyvendinus bendrojo plano koncepcijos sprendinių reikšmingi pokyčiai mažai tikėtini. Šiuo metu miestelio vandenvietei sanitarinės apsaugos zonos nėra nustatytos ir jos numatomos bendrajame plane. Nežiūrint to, net ir neįgyvendinus bendrojo plano, vandenvietės sanitarinės apsaugos zonos atsirastų įgyvendinus sanitarinių apsaugos zonų nustatymo projektą.

senslėnius, kuriuose saugomos griežlės, bei Erlos geomorfologinį draustinį, kuriame saugomas fliuvioglacialinis Erlos senslėnis su Igarių, Erlėnų riedulynais ir Alko kalnu. Kitos saugomos teritorijos yra nutolusios nuo miestelio (Pav. 2).

Rengiant bendrąjį planą Salantų regioninio parko planavimo dokumentų nuostatos buvo perkeltos į bendrojo plano reglamentus, t.y. bendrajame plane numatyti tie patys ribojimai kaip ir minėto parko tvarkymo plane bei šio parko apsaugos reglamentuose. Urbanizacijos sprendiniai (įvertinant ir Klaipėdos apskrities bendrojo (generalinio) plano nuostatas) nėra numatyti aukščiau minėtuose, į Mosėdžio administracinės ribas patenkančiuose Natura 2000 teritorijoje bei Erlos geomorfologiniame draustinyje. Todėl bendrojo plano sprendiniai tiesioginio reikšmingo poveikio miestelyje esančioms saugomoms teritorijoms neturės. Netiesioginis ar tiesioginis poveikis nenumatomas ir toliau nuo miestelio esančioms saugomoms Natura 2000 bei draustinių teritorijoms.

Kultūros paveldo objektai ir jų teritorijos, kurios gali būti paveiktos bendrojo plano sprendinių. Mosėdžio miestelio bendrojo plano sprendiniai gali turėti įtakos planuojamoje teritorijoje esančioms kultūros paveldo vertybėms. Informacija apie tikėtiną bendrojo plano poveikį planuojamoje teritorijoje esantiems kultūros paveldo objektams pateikta 4 lentelėje, o kultūros paveldo vertybių išsidėstymas pateikiamas 3 paveiksle.

Lentelė 4. Informacija apie kultūros paveldo objektus ir tikėtiną Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo poveikį jiems

Eil. Nr.	Unikalus kodas	Objekto pavadinimas	Saugotinos vertybės	Tikėtinas bendrojo plano poveikis
1.	30635	Mosėdžio kapinių koplyčia	Pastato planas, architektūrinės formos ir detalės	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės. Bendrajame plane, numatyta, kad kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
2.	32860	Gydytojo Vaclovo Into sodyba	Plano struktūra, tūrinė erdvinė kompozicija, kurią sudaro pastatai, jų liekanos, akmenų ir medžių kompozicijos, lauko riedulių tvora, susiformavęs reljefas, faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybės.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
3.	32866	Gydytojo Vaclovo Into sodybos namas	Pastato planas ir tūris, išplanavimas, architektūrinės formos, konstrukciniai elementai ir paskirtis.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
4.	32867	Akmenų parkas	Planinė – erdvinė kompozicija, akmenų ir medžių kompozicijos, takų trasos tarp akmenų ir medžių	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje

Eil. Nr.	Unikalus kodas	Objekto pavadinimas	Saugotinos vertybės	Tikėtinas bendrojo plano poveikis
			kompozicijų, želdynai ir želdiniai, istoriškai susiklosčiusi paskirtis.	taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
5.	16220	Mosėdžio piliakalnis	Piliakalnis ir jo elementai	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
6.	16221	Mosėdžio pilkapių vieta	Pilkapiai	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
7.	1608	Bažnyčios statinių kompleksas	Planinė struktūra, komplekso statiniai, želdiniai.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
8.	29934	Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia	Pastato planas, statinio kompozicija, architektūrinės formos ir detalės.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
9.	29935	Šventoriaus tvora su vartais ir Kryžiaus kelio koplytėlėmis	Tvora su vartais, jų konstrukcija, medžiagos ir formos.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
10.	11171	Klebonijos pastatas	Pastato planas, architektūrinės formos ir detalės.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetasis. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.
11.	30650	Mosėdžio vandens malūnas	Pastato patalpų planas ir architektūra.	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės. Bendrajame plane, numatyta, kad kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti

Eil. Nr.	Unikalus kodas	Objekto pavadinimas	Saugotinos vertybės	Tikėtinas bendrojo plano poveikis
				reikalavimai.
12.	11170	Tarybinių karių kapinės	Kapinės	Tikėtina, kad bendrasis planas poveikio šiam objektui neturės, nes bendrajame plane, šiai teritorijai numatytas koservacinis prioritetas. Kultūros paveldui bei veiklai jo teritorijoje taikomi kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiuose dokumentuose nustatyti reikalavimai.

Pav. 3. Kultūros paveldo vertybės Mosėdžio miestelio aplinkoje

Saltinis: Kultūros vertybių registras

5. SU MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDRUOJU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS ATKREIPIANT DĖMESĮ Į PROBLEMAS, SUSIJUSIAS SU APLINKOS APSAUGAI SVARBIOMIS TERITORIJOMIS

Mosėdžio teritorija yra nedidelė, todėl atskiri bendrojo plano sprendiniai turės įtakos visai miestelio teritorijai. Pagrindinės aplinkosaugos problemos Mosėdyje yra susijusios su:

- vandens taršos padidėjimo rizika;

- dirvožemio taršos (buitinėmis nuotekomis) padidėjimo rizika;
- aplinkos fizine tarša;
- fiziniu poveikiu kultūros paveldo objektams.

Pagrindinės įvardintų aplinkos apsaugos problemų atsiradimų priežastys:

- neišplėtotą ekoinžinerinę infrastruktūrą (vandentiekio ir nuotekų tinklai) bei esamų ir naujų gyvenamųjų teritorijų plėtra;
- nepakankamai išplėtotą atliekų surinkimo ir utilizavimo sistema;
- nepalankių aplinkos veiksnių (oro taršos, rūgštaus lietaus) neigiamas poveikis kultūros paveldo objektams, galima kultūros paveldo objektų nepriežiūra;

Pagrindinės miestelio aplinkosaugos problemos, yra mažai susijusios su Mosėdžio miestelio bendrojo plano sprendinių galimu neigiamu tiesioginiu poveikiu ir yra jau šiuo metu susiformavusios. Atskirų miestelio teritorijų plėtros atveju, įvardintų problemų didėjimas priklausys ne nuo bendrajame plane numatytos teritorijos plėtros krypties, bet nuo konkrečios veiklos vykdymo teritorijoje, t.y. nuo to, koks bus sklypo užstatymas, koks objektas jame atsiras, koks bus veiklų mastas ir kokios komunikacijos bei infrastruktūra bus įrengta jame. Tačiau toks detalus atskirų sklypų panaudojimo galimybių tyrimas nėra Mosėdžio miestelio bendrojo plano objektas ir yra atliekamas specialiojo ir detaliojo planavimo metu. Plėtojant įvairias veiklas atskiruose sklypuose, jų leistinumas poveikio aplinkai požiūriu bus nustatomas vadovaujantis LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo numatyta tvarka.

Mosėdžio miestelio bendrojo plano sprendiniai sudarys prielaidas kai kurių įvardintų aplinkosaugos problemų sprendimui. Bendrojo plano koncepcijos tekstinėje dalyje yra išskirtas prioritetas gyvenamosiose teritorijose plėtoti vandentiekio ir nuotekų tinklus ir tokio plėtros įgyvendinimas mažins vandens (paviršinio ir požeminio) taršos, dirvožemio taršos riziką.

6. TARPTAUTINIŲ ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI, SUSIJĘ SU MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDRUOJU PLANU, KAIP RENGIANT PLANĄ ATSIŽVELGTA Į ŠIUOS TIKSLUS IR APLINKOS APSAUGĄ

Rengiamas Mosėdžio miestelio bendrasis planas atitinka Europos Bendrijos ir kitų tarptautinių aplinkos apsaugą reglamentuojančių dokumentų, kuriuos ratifikavo Lietuvos Respublika, pagrindines nuostatas bei juose numatytus tikslus, o taip pat nacionalinio lygmens aplinkos apsaugą reglamentuojančių bei aukštesnio lygio teritorijų planavimo dokumentų pagrindines nuostatas bei juose numatytus aplinkosauginius tikslus:

- Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokole numatytą tikslą - skatinti tvarią plėtrą ir laikytis kiekiais numatytų išipareigojimų riboti ir mažinti išmetamus teršalus;
- Tolimųjų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijoje dėl rūgštėjimo eutrofikacijos ir pažemio ozono mažinimo numatytą tikslą, pagal kurį kiekviena šalis, kuriai nustatytas į

atmosferą išmetamų teršalų limitas, mažina savo metinius išmetamus teršalų kiekius ir išlaiko jų lygį, atsižvelgdama į Konvencijos priede numatytą limitą ir terminus;

- Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje numatytus tikslus kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas;
- Europos kraštovaizdžio konvencijoje numatytus tikslus: skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais; integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į teritorijų ir miestų planavimo politiką bei kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui;
- ES tarybos direktyvoje dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (92/43EEB, 1992 05 21) nustatytus tikslus skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytus tikslus: užtikrinti šalies subalansuotą raidą; kuo geriau panaudoti turimą šalies teritorijos potencialą; nedaryti žalos šalies gamtinei bei kultūrinei aplinkai; išsaugoti bei stiprinti šalies teritorijos savitumą; išlaikyti ir stiprinti turimą aplinkos sveikumo bei kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtinio karkaso palaikymo sistemą; šalies ir regionų savitumus formuojančioms gamtinėms ir kultūrinėms aplinkos vertybėms garantuoti efektyvią apsaugą ir racionalų naudojimą; užtikrinti tik ekologiškai pagrįstų kraštotvarkos programų realizavimą; teritorijos raidos tikslus optimizuoti suderinant urbanistinę sistemą, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugą, kultūros paveldo, gamybos bei rekreacinių teritorijų naudojimą ir socialinės–kultūrinės bei techninės infrastruktūros teritorinę plėtrą; subalansuoti šalies transporto sistemos plėtrą maksimaliai panaudojant turimą įvairių transporto rūšių infrastruktūrą, mažinant transporto poveikį aplinkai;
- LR saugomų teritorijų įstatyme numatytus tikslus: išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę; užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą; sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus;
- LR teritorijų planavimo įstatyme numatytus tikslus: išlaikyti valstybės teritorijos socialinio, ekonominio ir ekologinio vystymo pusiausvyrą; formuoti sveiką ir harmoningą gyvenamąją darbo ir poilsio aplinką, stengiantis sukurti geresnes ir visoje valstybės teritorijoje visavertes gyvenimo sąlygas; saugoti, racionaliai naudoti ir atkurti gamtos išteklius, gamtos ir kultūros paveldo vertybes, tarp jų ir rekreacijos; formuoti gamtinių karkasą, sudaryti prielaidas kraštovaizdžio ekologiškai pusiausvyrai palaikyti arba jai atkurti;

- Gamtinio karkaso nuostatus, nustatančius bendruosius gamtinio karkaso teritorijų formavimo principus, apsaugos, tvarkymo, naudojimo ir planavimo reikalavimus;

Rengiamo bendrojo plano nuostatos remiasi įvardintais dokumentais bei jiems neprieštarauja. Bendrajame plane didelis dėmenys yra skiriamas kultūros paveldui, gamtinių teritorijų išsaugojimui, istoriškai susiformavusios miestelio urbanistinės struktūros tobulinimui.

7. GALIMOS REIKŠMINGOS TIESIOGINĖS, NETIESIOGINĖS, KAUPIAMOSIOS, SAŲVEIKAUJANČIOS (SINERGETINĖS), TRUMPALAIKĖS, VIDUTINĖS TRUKMĖS, ILGALAIKĖS, NUOLATINĖS, LAIKINOS, TEIGIAMOS IR NEIGIAMOS PASEKMĖS APLINKAI

Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo pasekmės nustatomos sprendinių pasekmių lentelės pagalba (5 lentelė). Sprendinių pasekmių vertinimas atliktas pagal:

- *Poveikį teritorijos vystymosi darnai* (poveikis planuojamos teritorijos plėtrai);
- *Poveikį socialinei aplinkai bei socialiniams procesams* (poveikis socialiniams procesams; socialinėms grupėms, švietimui, kultūrai, sveikatos apsaugai, gyventojų užimtumui);
- *Poveikį ekonominei aplinkai ir verslo plėtrai* (poveikis investicijoms, verslui, gamybos pajėgumams, verslo sąlygoms, poveikis valstybės ir savivaldybių biudžetams).
- *Poveikį gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui* (poveikis kraštovaizdžiui, saugomoms teritorijoms, biologinei įvairovei, augalijai ir gyvūnijai, rekreacinei aplinkai, estetinei teritorijos kokybei, gamtiniam karkasui);
- *Poveikį gyvenamajai aplinkai* (poveikis vandeniui, orui, dirvožemiui, gyventojų materialiam turtui).
- *Poveikį kultūros paveldui ir jo apsaugai* (poveikis kultūros paveldo objektams, kultūros paveldo teritorijoms ir jų apsaugai);
- *Poveikį visuomenės sveikatingumui, poveikį sanitarinėms zonoms* (poveikis gyventojų sveikatai, poveikis įvairių objektų sanitarinėms zonoms).

Sprendinių reikšmingumas vertinamas naudojant šiuos žymėjimus reikšmingumui nustatyti:

- „+“ – tikėtinos reikšmingos pasekmės;
- „-“ – tikėtinos neigiamos pasekmės;
- „+/-“ – tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės;
- „0“ – nenumatoma nei teigiamų nei neigiamų pasekmių;
- „~“ – nepakanka informacijos.

Lentelė 5. Sprendinių pasekmių vertinimo lentelė

SPAV vertinimo komponentai	Status Quo alternatyva					Nuosaikios plėtos alternatyva					Senajo generalinio plano alternatyva					Komentaras ir pastabos
	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	
Teritorijos vystymosi darna	0	0	-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	Status Quo atveju tikėtina netolygi miestelio plėtra, neatitinkanti susiformavusios miesto struktūros. Nuosaikios miestelio plėtos pagal parengtą bendrąjį planą atveju bus siekiama racionaliai panaudoti esamas miesto teritorijas, numatyti plėtrą atitinkančią susiformavusią miesto struktūrą bei aukštesnio lygio planavimo dokumentus Senajo generalinio plano sprendinių įgyvendinimo atveju teritorijos plėtra gali būti per didelė, neracionali.
Socialinė aplinka bei socialiniai procesai	0	0	+/-	0	0	0	0	+	+	0	0	0	+	+	0	Status Quo atveju nebūtų sudarytos prielaidos teigiamoms socialinėms tendencijoms. Bendrojo plano įgyvendinimo pagal nuosaikios miestelio plėtos kryptį ar senajo generalinio plano alternatyvos atveju būtų iš dalies sudarytos prielaidos miestelio demografiniam augimui, gyventojų užimtumo didėjimui.
<i>Socialiniai procesai</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	
<i>Socialinės grupės</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Švietimas</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Kultūra</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Sveikatos apsauga</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Gyventojų užimtumas</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	
Ekonominė aplinka ir verslo plėtra	0	0	+/-	0	+/-	0	0	+	0	+	0	0	+	0	+	
<i>Investicijos, verslas</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	
<i>Gamybos pajėgumai</i>	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	

SPAV vertinimo komponentai	Status Quo alternatyva					Nuosaikios plėtos alternatyva					Senjo generalinio plano alternatyva					Komentarai ir pastabos
	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	
<i>Verslo sąlygos</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	
<i>Valstybės ir savivaldybių biudžetai</i>	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	
Gamtinė aplinka ir kraštovaizdis	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Kraštovaizdis</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Saugomos teritorijos</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
<i>Biologinė įvairovė, augalija, gyvūnija</i>	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Estetinė teritorijos kokybė</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Gamtinis karkasas</i>	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Rekreacinė aplinka</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	
Gyvenamoji aplinka	0	0	-	0	-	0	0	+	0	+	0	0	+	0	+/-	
<i>Vanduo</i>	0	0	-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	
<i>Oras</i>	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	
<i>Dirvožemis</i>	0	0	0	0	-	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	
<i>Gyventojų materialinis turtas</i>	0	0	0	0	-	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	

Status Quo atveju, dėl tikėtinos netolygios, susiformavusios miestelio struktūros neatitinkančios plėtos, galimos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės kraštovaizdžiui, estetinei teritorijos kokybei, rekreacinei aplinkai. Nuosaikios plėtos atveju tikėtinos teigiamos pasekmės kraštovaizdžio, gamtinio karkaso, biologinės įvairovės, rekreacinės aplinkos aspektu. Senjo generalinio plano alternatyvos atveju tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės kraštovaizdžio, gamtinio karkaso, biologinės įvairovės, rekreacinės aplinkos aspektu.

Dėl inžinerinės infrastruktūros sprendinių, nuosaikios miestelio plėtos atveju tikėtinos teigiamos pasekmės aplinkos vandens, oro ir dirvožemio taršos bei gyventojų materialaus turto disponavimo ir plėtos aspektu. Senjo generalinio plano alternatyvos atveju tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės oro ir dirvožemio taršos aspektu, dėl numatytos didesnės urbanistinės plėtos.

SPAV vertinimo komponentai	Status Quo alternatyva					Nuosaikios plėtos alternatyva					Senojo generalinio plano alternatyva					Komentariai ir pastabos
	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	Trumpalaikis	Vidutinio laikotarpio	Ilgalaikis	Sinergetinis	Kaupiamasis	
Kultūros paveldas ir jo apsauga	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	Visų alternatyvų atveju kultūros paveldo bei kultūros paveldo teritorijų apsaugą reglamentuotų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai ir dokumentai. Dėl šios priežasties visų alternatyvų atvejais numatomos teigiamos pasekmės nagrinėjamu aspektu.
<i>Kultūros paveldo objektai</i>	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+/-	0	0	
<i>Kultūros paveldo teritorijos ir jų apsauga</i>	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	
Visuomenės sveikatingumas, poveikis sanitarinėms zonoms	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	Sanitarinės apsaugos zonos Mosėdyje yra reikalingos vandenvietai, o jų atsiradimas numatytas tiek įgyvendinus, tiek neįgyvendinus bendrojo plano sprendinius. Dėl šios priežasties numatomos teigiamos pasekmės aplinkai sanitarinių apsaugos zonų plėtos aspektu. Pagal senojo generalinio plano alternatyvą numatyta didesnė (neatitinkanti poreikių) urbanistinė plėtra gali būti susijusi su oro tarša bei neigiamai įtakoti gyventojų sveikatą.
<i>Gyventojų sveikata</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
<i>Įvairių objektų sanitarinės zonos</i>	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	0	0	+	0	0	
Bendras įvertinimas	0	0	+/-	0	-	0	0	+	+	+	0	0	+/-	+	+/-	

Apibendrinant vertinimo rezultatus, galima teigti, kad nuosaikios plėtros kryptis, skirtingai kitos bendrojo plano alternatyvos, turėtų ilgalaikį teigiamą poveikį dėl numatytų plėtros sprendinių įgyvendinimo.

8. MOSĖDŽIO MIESTELIO TERITORIJOS BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Galimas rengiamo bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo neigiamas poveikis yra netiesioginis, susijęs su atskirų sklypų faktiniu panaudojimu. Siekiant sumažinti galimas netiesiogines neigiamas Mosėdžio miestelio bendrojo plano pasekmes aplinkai ar jų išvengti, reikalingas:

- Aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų laikymasis visose ūkio srityse;
- Aplinkosauginių priemonių diegimas įmonėse;
- Visuomenės informavimas apie įgyvendinamus bendrojo plano sprendinius;
- Vadovavimasis bendrojo plano sprendiniais rengiant žemesnio lygio teritorijų planavimo dokumentus;
- Kultūros paveldo teritorijų tvarkymo planų bei saugomų teritorijų tvarkymo schemų nuostatų įgyvendinimo užtikrinimas;
- Vandens tiekimo, nuotekų (buitinių) šalinimo bei valymo infrastruktūros visoje miestelio teritorijose vystymas;
- Ūkinių veiklų, galinčių turėti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, poveikio aplinkai vertinimų atlikimas;
- Ekologinio gyventojų švietimo plėtojimas, skatinant gyventojų ekologinį sąmoningumą.

9. PASIRINKTŲ MOSĖDŽIO MIESTELIO BENDROJO PLANO ĮGYVENDINIMO ALTERNATYVŲ APRAŠYMAS BEI PRIEŽASTYS DĖL KURIŲ PASIRINKTOS SVARTYTOS PLANO ALTERNATYVOS

Mosėdžio miestelio bendrojo plano įgyvendinimo alternatyvos atitinka 2 ataskaitos dalyje įvardintas miestelio plėtros kryptis. Tokių alternatyvų pasirinkimą lėmė esama Mosėdžio situacija, miestelio dydis bei ankstesni miestelio planavimo dokumentų sprendiniai.

Status quo – esamos situacijos alternatyva. Bendrasis planas apima teritoriją, esančią miestelio administracinėse ribose. Planuojamos miestelio teritorijos bei jų funkciniai naudojimo

prioritetai atitinka šiuo metu susiformavusius, t.y. bendrasis planas atitinka teritorijų esamą būklę. Šiuo atveju būtų siekiama išlaikyti esamą Mosėdžio miestelio teritorijos urbanistinę situaciją.

Nuosaikios plėtros alternatyva. Alternatyvos atveju Mosėdžio miestelio bendrojo planas atspindi natūralias, šiai gyvenvietei būdingas socialinio, ekonominio ir urbanistinio vystymosi kryptis tikėtinas miestelio teritorijų plėtros perspektyvas. Mosėdžio miestelio bendrajame plane numatoma subalansuota kokybinė ir kiekybinė plėtra, didinant gyvenimo komfortą, vykdant inžinerinės infrastruktūros plėtrą, susisiekimo infrastruktūros gerinimą, dalinai tankinant miestelio teritorijos užstatymą. Teritorinė miesto plėtra yra numatyta už administracinių miesto ribų pietvakarių kryptimi, pagal rengiamą Klaipėdos apskrities bendrąjį (generalinį) planą bei Salantų regioninio parko tvarkymo planą, numatant gyvenamųjų paskirties teritorijų plėtrą.

Senajo generalinio plano sprendinių įgyvendinimo alternatyva. Šios alternatyvos atveju miestelio plėtra būtų numatoma tokia kaip numatyta 1987 m. Mosėdžio gyvenvietės generalinio plano sprendiniuose. Nors alternatyvos atveju yra išlaikomas miestelio urbanistinės struktūros formavimas, tačiau numatoma didesnė nei poreikiai (lemiami demografinių tendencijų) urbanistinė plėtra. Tad ši alternatyva ne visiškai atitinka miestelio dabartinę esamą situaciją bei plėtros tendencijas bei Klaipėdos apskrities bendrojo (generalinio) plano ir Salantų regioninio parko tvarkymo plano nuostatas.

10. VERTINIMO, ĮSKAITANT VISUS SUNKUMUS (TECHNINIUS TRŪKUMUS ARBA NEPAKANKAMAS PRATINES ŽINIAS IR ĮGŪDŽIUS), SU KURIAIS SUSIDURTA KAUPIANT REIKIAMĄ INFORMACIJĄ, APRAŠYMAS

Mosėdžio miestelio bendrojo plano sprendinių poveikio aplinkai vertinimas atliekamas panaudojant statistinę medžiagą apibūdinančią įvairius socialinius, ekonominius veiksnius ir atsižvelgiant į teisės aktų, reglamentuojančių saugomų teritorijų, kultūros paveldo apsaugą ir naudojimą bei aplinkos apsaugą, nuostatas. Rengiant Mosėdžio miestelio bendrojo plano strateginio pasekmių vertinimo ataskaitą, nebuvo susidurta su reikšmingos informacijos stoka, kas galėtų turėti reikšmingos įtakos SPAV ataskaitoje pateikiamai analizei. Pagrindinė vertinimo problema yra susijusi su aiškių metodikų, tam tikriems aspektams vertinti, trūkumu. Kai kurie reiškiniai, kurių aspektu buvo atliekamas vertinimas, yra labai kompleksiški, kintantys laiko atžvilgiu, priklausantys nuo daug netiesioginių poveikių. Dėl šių priežasčių jų pasekmės yra sunku tiksliai įvertinti net ir taikant modernias geoinformacines sistemas, dėl skirtingų poveikių matavimo dimensijų. Konkrečius poveikius atskirose miestelio teritorijose lemia (arba lems) konkrečios vykdomos ūkinės veiklos bei jų mastas, kurių įvertinimas nėra strateginio pasekmių aplinkai vertinimo objektas.

11. NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONIŲ APRAŠYMAS.

Pagal LR Teritorijų planavimo įstatymo, o taip pat Savivaldybės teritorijos bendrojo plano taisyklių ir Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklių nuostatas turi būti vykdoma patvirtinto bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną, priežiūra ir kontrolė, o kartu turi būti nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, nustatomas investicijų poreikis, rengiamos programos bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti.

Mosėdžio miestelio teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną turi būti vykdoma nuolat, o jos ataskaitos rengiamos teisės aktų nustatyta tvarka. Rengiant bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas būtina atsižvelgti į turimus Mosėdžio miestelio aplinkos monitoringo duomenis, Skuodo rajono savivaldybės strateginių dokumentų įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų duomenis. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo vertinimas turi būti atliekamas struktūrizuotai pagal išskirtas bendrojo plano dalis ir temas.

12. ATASKAITOS SANTRAUKA

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) – tai Mosėdžio miestelio bendrojo plano galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, konsultuojamasi, atsižvelgiama į vertinimo ir konsultacijų rezultatus prieš priimant ir tvirtinant bendrojo plano sprendinius, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl Mosėdžio miestelio bendrojo plano priėmimo ir tvirtinimo. SPAV ataskaita yra parengta remiantis planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu LRV 2004-08-18 nutarimu Nr. 967, bei parengtu ir su derinančiomis institucijomis suderintu SPAV apimties nustatymo dokumentu.

Bendrajame plane yra nagrinėjamos trys Mosėdžio teritorijos plėtros kryptys, kurios atitinka ir bendrojo plano alternatyvas:

- *Status quo kryptis (esamos situacijos alternatyva).* Bendruoju planu būtų siekiama išlaikyti esamą Mosėdžio miestelio teritorijos urbanistinę situaciją, išskiriant miestelio teritorijos dalių tikslinę žemės paskirtį pagal jau susiformavusius faktinius teritorijų naudojimo būdus bei pobūdžius. Bendrasis planas atitiktų teritorijų esamą būklę;
- *Nuosaikios miestelio plėtros kryptis (nuosaikios plėtros alternatyva).* Mosėdžio miestelio bendrojo planas atspindi natūralias, šiai gyvenvietei būdingas socialinio, ekonominio ir urbanistinio vystymosi kryptis, o formuojant miesto plėtrą, atsižvelgiama ne tik į jau susiformavusius faktinius miestelio teritorijų naudojimo būdus ir pobūdžius, bet ir į besiformuojančias atskirų teritorijų naudojimo bei vystymo tendencijas, tikėtinas miestelio teritorijų plėtros perspektyvas. Pagal šią plėtros kryptį miestelyje bus sudaroma galimybė efektyviau išnaudoti esamą urbanistinę struktūrą, ją tankinti, pritaikyti konkrečioms poreikiams bei užtikrinti

inžinerinės infrastruktūros gerinimą. Teritorinė miesto plėtra yra numatyta už administracinių miesto ribų pietvakarių kryptimi, pagal rengiamą Klaipėdos apskrities bendrąjį (generalinį) planą bei Salantų regioninio parko tvarkymo planą, numatant gyvenamųjų paskirties teritorijų plėtrą;

- *Senajo generalinio plano kryptis (Senajo generalinio plano sprendinių įgyvendinimo alternatyva)*. Šiuo atveju miestelio plėtra būtų numatoma tokia kaip nustatyta 1987 m. Mosėdžio gyvenvietės generalinio plano sprendiniuose, orientuojantis į santykinai didelę miestelio teritorinę plėtrą, kuri yra didesnė nei esami poreikiai (lemiami demografinių tendencijų). Ši kryptis ne visiškai atitinka Klaipėdos apskrities bendrojo (generalinio) plano bei Salantų regioninio parko tvarkymo plano nuostatas.

Atlikus bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo galimo poveikio ir pasekmių vertinimą, neigiamas bendrojo plano poveikis ir pasekmės saugomų teritorijų ir kultūros paveldo aspektu nenumatomas. Pagrindinės aplinkosauginės miestelio problemos yra jau šiuo metu susiformavusios ir mažai susijusios su bendrojo plano sprendinių galimu neigiamu tiesioginiu poveikiu. Dalis bendrojo plano sprendinių, pagal nuosaikios miestelio plėtos kryptį yra skirta aplinkosauginių problemų (vandens, dirvožemio taršos, tokios taršos rizikos) mažinimui, gyvenimo kokybės gerinimui, todėl bendrojo plano įgyvendinimo pasekmės pagal šią kryptį yra teigiamos. Status Quo krypties atveju tikėtinos neigiamos arba tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės aplinkai. Senajo generalinio plano krypties atveju tikėtinos teigiamos arba tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės aplinkai. Atsižvelgiant į tokius vertinimus, nuosaikios plėtos kryptis, skirtingai kitos bendrojo plano alternatyvos, yra priimtinesnė ir turės bendrą ilgalaikį teigiamą poveikį.

Rengiant Mosėdžio miestelio bendrojo plano strateginio pasekmių vertinimo ataskaitą, nebuvo susidurta su reikšmingos informacijos stoka, kas galėtų turėti reikšmingos įtakos SPAV ataskaitoje pateikiamai analizei. Pagrindinė vertinimo problema yra susijusi su aiškių metodikų, tam tikriems aspektams vertinti, trūkumu, nes kai kurie reiškiniai, kurių aspektu buvo atliekamas vertinimas, yra labai kompleksiški, kintantys laiko atžvilgiu, priklausantys nuo daug netiesioginių poveikių.

Numatoma, kad rengiamo bendrojo plano stebėseną bus vykdoma įgyvendinant Mosėdžio miestelio bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną, kaupiant ir analizuojant informaciją, nustatant investicijų poreikį, rengiant programas bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo ataskaitos bus teikiamos struktūrizuotai pagal išskirtas bendrojo plano dalis ir temas.